

Ärende: VN/13501/2025

Begäran om utlåtande om hur minskningen av statsandelen för kommunal basservice med 75 miljoner euro ska inriktas

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kommunerna är producenter av grundläggande service för sina invånare. För att säkerställa likvärdiga förutsättningar för att producera servicen delas finansieringsansvaret mellan stat och kommun och kommunerna erhåller statsandelar genom ett förutsägbart system. Statsandelssystemet strävar efter att kompensera kommuner med sämre skattebärkraft liksom kommuner med en kostsammare befolkningsstruktur. Kommuner med sämre skatteutfall kompenseras inte fullt ut, utan blir ofta tvungna att ta ut en högre inkomstskatt. Förslaget att temporärt avdra 2 % av den beräknade totala statsandelen för de olika städerna och kommunerna, drabbar landets kommuner ytterst ojämnt.

De kommuner som har sämre grundförutsättningar för att finansiera basservicen och som därmed får mer statsandelar skulle genom förslaget betala mer till inbesparingen. Medan större städer med ett bättre skatteunderlag, som erhåller mindre statsandelar per invånare, klarar sig lindrigare undan avdragen i statsandelen. Den föreslagna modellen snedvrider kommunernas totala finansiering mer än om statsandelsprocenten sänks för alla.

Ingenstans i förslaget tas hänsyn till den skattegrad som drabbar kommuninvånaren och modellen riskerar öka skattetrycket i kommuner där skatten redan är hög. Den med skatteinkomster vägda genomsnittliga inkomstskattesatsen i fastlandskommunerna ligger på 7,54 %. Variationerna är stora, t.ex. Helsingfors och Esbo har en inkomstskatteprocent om 5,30 %. Malax har 8,9 % liksom flera andra österbottniska kommuner, som har omkring eller över 9 %.

Avdraget från statsandelen med den föreslagna modellen skulle variera mellan 0 och 50 euro/invånare, helt oberoende av hur finansieringen som helhet ser ut för kommunen. I genomsnitt är minskningen 18 euro per invånare. Av de stora städerna är det endast Esbo som har en minskning

på över 18 euro per invånare. För Helsingfors skulle avdraget från statsandelen per invånare vara 11 euro, Tammerfors 2 euro, Åbo 5 euro och Uleåborg 12 euro. För landsbygdskommuner tenderar avdraget vara betydligt högre. Från Malax, med en högre inkomstkattesats än den genomsnittliga, skulle per invånare dras 22 euro från statsandelen, från Korsnäs -33 euro, Kronoby -23, Vörå -27.

Använder man sig av den alternativa vägen som föreslås, dvs den som hittills använts och som är vedertagen skulle enligt promemorian minskningen i varje stad och kommun vara 13,38 euro per invånare.

Malax kommun anser att det inte är motiverat att införa ett helt nytt sätt att minska kommunernas statsandelar. Dessutom drabbar föreslagen modell i stor grad de kommuner och städer som är mest beroende av statsandelarna och där inkomstkattesatsen från tidigare är hög. Risken är att följden blir en ökad ojämlikhet mellan invånarna i olika kommuner och ökar ytterligare trycket på skattehöjningar där skatten redan är hög.

Malax kommun anser därför att man använder den alternativa handlingsvägen som beskrivs i promemorian och genomför anpassningsåtgärden på det veder-tagna sättet, dvs. genom att sänka statsandelsprocenten. I detta system kan, om man så vill, även undantas de ca 10 kommuner med redan negativ statsandel, så att dessa inte drabbas.

Engren Helena
Malax kommun - Kommunstyrelsen